

64. møde.

Torsdag den 25. august kl. 20.

Formanden:

Da betænkningen endnu ikke foreligger, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 21.30.

Mødet udsat kl. 20.02.

Mødet genoptaget kl. 21.30.

Formanden:

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet betænkning over: forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster mellem ministeriet for Grønland og Radiotelegrafistforeningen af 1917. (Lovf. nr. L 235),

forslag til lov om forlængelse af visse kollektive overenskomster på søfartsområdet. (Lovf. nr. L 237) og

forslag til lov om fornyelse af kollektive overenskomster mellem medlemmer af Bilfærgernes Rederiforening og A/S Dampskibsselskabet Ærø på den ene side og Sømændenes Forbund i Danmark på den anden side. [Af Ninn-Hansen m. fl.]. (Lovf. nr. L 234). Eksemplarer er omdelt.

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden behandling af: forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster mellem ministeriet for Grønland og Radiotelegrafistforeningen af 1917.

(Lovforslag nr. L 235. Fremsat 25/8 77. Første behandling 25/8 77. Betænkning 25/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:
Anden behandling af: forslag til lov om forlængelse af visse kollektive overenskomster på søfartsområdet.

(Lovforslag nr. L 237. Fremsat 25/8 77. Første behandling 25/8 77. Betænkning 25/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af: forslag til lov om fornyelse af kollektive overenskomster mellem medlemmer af Bilfærgernes Rederiforening og A/S Dampskibsselskabet Ærø på den ene side og Sømændenes Forbund i Danmark på den anden side [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 234. Fremsat 22/8 77. Første behandling 25/8 77. Betænkning 25/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmålet om deres overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Formanden:

I udvalgets betænkning er det anført, at forslagsstillerne ønsker at tage det under punkt 3 på dagsordenen opførte lovforslag tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er dette lovforslag bortfaldet.

Kaj Poulsen (S):

Udvalget har nu behandlet lovforslagene i to møder, og det har betydet, at vi har fået opklaret en misforståelse, som jeg har gjort mig skyldig i ved førstebehandlingen. I mæglingsforslaget er der omtalt en hovedoverenskomst, og da jeg troede, det var hovedoverenskomsten på det store arbejdsmarkedsområde, udtalte jeg mig om ting, som jeg nu kan sige ikke er i overensstemmelse med sandheden.

Sandheden er, at sømændene på Bornholmsruten har sagt nej til mæglingsforslaget på grund af, at man ikke har fået opgjort fortolkningen af overenskomsterne fra marts måned, således at man ikke på nuværende tidspunkt kan sige, om sømændene og de unge sømænd over 18 år er omfattet af garantilønsordningen. Det er noget, sømændene i øjeblikket forhandler om og skal til overenskomstnævnet med for at få afklaret. Socialdemokratiet finder, at den løn, som udbetales i øjeblikket, er uanstændigt lille – den er 17 kr. 56 øre i timen – og vi tror,

[Kaj Poulsen.]

at overenskomstnævnet vil komme til den slutning, som folketinget kom til i marts måned.

Lawaetz (FP):

Vi har, som det fremgår af betænkningen, haft en grundig gennemgang af detaljerne. Fremskridtspartiet havde gerne set, at man havde fået et uvildigt navn i stedet for det sædvanlige, idet vi tror, det ville være mere effektivt, men det er en tanke, som man senere må komme tilbage til.

Vi havde også gerne set, at alle overenskomster havde samme udløbstid. Vi vil nok senere komme ind på, om man kunne følge skatteåret.

Vi vil gerne slutte anden behandling med at beklage, at det har været nødvendigt for folketinget at bruge en dag til dette, men vi har set, at det har været helt og aldeles nødvendigt, fordi vi må have tingene til at fungere i samfundet. Derfor har vi medvirket positivt til det. Men vi vil gentage, at vi i princippet helst så, at den slags ting blev klaret på det frie arbejdsmarked, og at vi ikke skulle benytte en dag midt i en tid, hvor vi har så mange alvorlige ting at diskutere. Vi vil gerne anbefale lovforslagene.

Jens Peter Jensen (V):

Det er med stor glæde, jeg har medvirket til, at der kommer et bredt flertal bag gennemførelsen af de to af regeringen fremsatte lovforslag, måske endda bredere, end nogle i politiske kredse havde ønsket sig.

Hvad angår spørgsmålet om fælles udløbstid for overenskomster, skal jeg ganske henholde mig til de bemærkninger, som flere partier har gjort i betænkningen.

Jeg skal så gøre en slutbemærkning, og det er denne, at det var ikke helt tilfældigt, men med velberåd hu, jeg i eftermiddags sagde, at folketinget er i den situation, at alting sejler undtagen færgerne. Nu kommer i hvert fald færgerne i gang, og så vil jeg gerne bede om, at de, der har ansvaret for at føre logbogen over de øvrige politiske forhandlinger, vil føre den med nøjere opmærksomhed end den, der fremgår af de referater, vi har stiftet bekendtskab med i aften i radio og fjernsyn. Det er meget vigtigt også for en senere konstatering af handlingsforløbet, at logbogen føres med stor nøjagtighed. Denne bemærkning er af-

leveret med samme adresse som den, jeg knyttede til bemærkningen i eftermiddags.

Ninn-Hansen (KF):

Som det fremgår af udvalgsbetænkningen og formandens meddelelse for et øjeblik siden, mener vi i det konservative folkeparti ikke, vi har nogen grund til at opretholde vort oprindelige lovforslag. Det er jo ganske givet, som det også fremgik af udtalelserne under førstebehandling, at regeringen har opfyldt det samme formål med det lovforslag, vi nu om kort tid kan vedtage. Vi glæder os over, at det således er lykkedes at opnå et regeringsinitiativ og få en meget stor tilslutning til dette regeringsinitiativ, således at man kan komme i gang igen med den vigtige færgetransport.

Jeg tror også, det vil vise sig, at man ikke en anden gang skal være så tilbageholdende, som man har været i dette tilfælde. Jeg er overbevist om, at når dette er vedtaget, vil alt gå på normal måde, og dermed har vi også vist, at det initiativ, der blev taget – og altså taget allerede i mandags – var rigtigt.

Med hensyn til et enkelt spørgsmål, der var indeholdt i vort lovforslag, men ikke i regeringsforslaget, nemlig spørgsmålet om udløbstidspunktet, synes jeg, det er bemærkelsesværdigt og også glædeligt, at fire partier har fastslået, at vi mener, at af hensyn til den fremtidige indkomstpolitik må det være således, at man sigter efter ensartede udløbstidspunkter for overenskomsterne. Det er meget vigtigt, at der er kommet en så god tilslutning til denne tanke. Det vil jeg gerne takke for. Vi havde måske ventet, at et parti yderligere blandt dem, der er repræsenteret i udvalget, ville have deltaget i dette, men det får vi måske nærmere oplysninger om om et øjeblik.

Jeg synes, det er meget afgørende, at disse fire partier nu skriver i udvalgsbetænkningen, at suørgsmålet – naturligvis efter forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter – vil kunne afklares i forbindelse med gennemførelsen af den indkomstpolitiske løsning, der må tilvejebringes inden udløbet af 1979. Jeg anser det for særdeles vigtigt, at det fastslås i udvalgsbetænkningen, at vi altså sigter efter en indkomstpolitisk løsning, der skal være forberedt i god tid, inden vi når den 1. marts 1979.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale, at vi gennemfører de to lovforslag, som regeringen har fremsat.

Lindinger (CD):

På CD-gruppens vegne kan jeg anbefale de to lovforslag til vedtagelse. Det sker uden nogen som helst form for begejstring, endda kun med den største beklagelse. Disse spørgsmål hører ikke hjemme i folketinget. Det er helt galt, at vi stadig skal have overenskomster på arbejdsmarkedet afsluttet herinde. Derfor mener jeg ikke, hr. Ninn-Hansen har ret i den betragtning, han fremkom med om udløbstiden. Han kan måske have ret i, at det for nogle ville være praktisk, specielt hvis alle var med i det. Men det er efter min mening ikke noget, man skal blande folketinget ind i. Skal folketinget overhovedet ind i sager som disse af hensyn til hele samfundets trivsel, må det ske med de mindst mulige indgreb, og det vil sige, at man kun lige forlænger overenskomsterne, får skibene til at sejle igen og så i øvrigt anviser, hvordan man kan få nye overenskomster halet i land. Man skal ikke blande sig i enkeltheder i overenskomsterne.

Det er også beklageligt, at det har været nødvendigt at blande folketinget ind i overenskomsterne på Grønland, men som forholdene er, må vi gøre, som vi gjorde under mæglingsforslagets ophøjelse til lov, vi må gøre noget, vi ikke er alt for begejstrede for. Centrumdemokraterne kan gå ind for vedtagelsen af disse lovforslag.

Ole Henriksen (SF):

Socialistisk folkeparti opretholder sin stilling også efter udvalgsbehandlingen. Vi vil stemme imod disse lovforslag om indgreb i overenskomstforholdene på telegrafistområdet i Grønland og på søfartsområdet her i Danmark.

Vi gør det til trods for, at vi står over for et meget massivt flertal. Socialdemokratiet, fremskridtspartiet og andre partier er gået sammen om en betænkning og anbefaler i fællesskab dette indgreb. Jeg ved ikke, om det siger tingets medlemmer så meget, men jeg vil gå ud fra, at det vil sige dem, der bliver berørt af denne konflikt, en hel del om, hvordan den politiske situation er i Danmark.

Det blev sagt af en af ordførerne, at vi nu har haft en grundig gennemgang af lovforslagene i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg tror nu nok, at denne bør modificeres noget. Det, man kunne få indtryk af, når et udvalg skal gennemgå så komplicerede sager, var vel, at udvalget først og fremmest trængte til et af de mange kurser, som LO afholder på LO-skolen om det

arbejdsretlige system. Jeg synes egentlig, det er spild af mange gode penge fra LOs side, når man i disse dage sidder og underviser tilidsmænd i, hvordan det arbejdsretlige system fungerer her i landet, uden at fortælle noget om, hvilken rolle folketinget spiller i sidste ende. Folketingets arbejdsmarkedsudvalg kunne godt medvirke til at belære LO, som måske ikke har forstået endnu, at sådan foregår det altså også, når man snakker kollektive overenskomster.

Jeg forstår, det er med stor beklagelse, det konservative folkeparti har taget sit lovforslag tilbage, men man har opretholdt det, der er væsentligt for det konservative folkeparti, nemlig den fælles udløbsdato for overenskomsterne. I det oprindelige forslag var det kun de aktuelle rederier, der skulle have fælles udløbsdato, men da vi i udvalget fandt ud af, at der rent faktisk fandtes et halvt hundrede flere overenskomster her i landet, som udløb på forskellige tidspunkter, forlod man forslaget og gik over til at sige, at man i indkomstpoltikkens navn måtte henstille, at der i 1979 for folketinget kun bliver én eneste knap at trykke på, nemlig marts måned, når vi skal ophøje alle overenskomster på én gang over hele landet til lov. Det er det, der er hensigten med det konservative folkepartis politik, og jeg tror også andre partiers politik. Det er den centrale styring, centraliseringen af hele overenskomstsystemet, der er afgørende. Man vil have den helt nøjagtige politiske styring til at fungere. Jeg tror, vi må prøve ikke alene at mobilisere arbejdspladserne, vi må også alvorligvis henvende os til LO på en helt anderledes kontant måde om, at her står demokratiet, her står hele det arbejdsretlige system, virkelig for fald. Det må vi, hvis vi overhovedet skal gøre os håb om i fremtiden at have noget med overenskomster at gøre.

Formanden:

Der må være mere ro specielt i højre side af salen.

Ole Henriksen (SF):

Ja, jeg forstår såmænd godt uroen. Hvis jeg skal vende mig meget kort til det grønlandske og telegrafistproblemerne, vil jeg henholde mig til de bemærkninger, jeg gjorde under førstebehandlingen, og sige, at det er heller ikke et spørgsmål, som er blevet mindre kompliceret af, at vi har behandlet det i udvalget. Der er spørgsmålet om tjenestemand-

[Ole Henriksen.]

ansættelse og om overenskomstansættelse i Grønland, og der er hele problematikken om den grønlandske befolknings indtjeningsmuligheder. Men det gør ikke nogen forskel for socialistisk folkeparti, fordi vi fortsat er af den opfattelse, at så længe Grønlandsministeriet er arbejdsgiveren over for telegrafisterne, må vi opretholde det syn, som vi har på overenskomstområdet også her i Danmark. Men dermed være ikke sagt, at det ikke er ønskeligt for os, at man lægger de grønlandske spørgsmål op, hvor de hører til, i Grønland, og giver det grønlandske landsråd større indflydelse på lønfastsættelsen i Grønland.

Jeg skal i konsekvens af disse bemærkninger tillade mig at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet tinget udtaler, at fuldt legale interessekonflikter som søfartskonflikterne, der føres i overensstemmelse med gældende lovgivning og indgåede aftaler, ikke bør standses af folketinget, bl. a. fordi et indgreb vil få uheldige konsekvenser for det samlede arbejdsmarkedsystem, går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg vil godt først takke hr. Ninn-Hansen for den klare tale, der blev ført heroppe. Her er det altså helt klart, at man lægger op til et indgreb i god tid forud for overenskomstsituationen i 1979. I regeringens oplæg både til beskæftigelsesplan og til finanspolitisk stramning tales også om indkomstpolitiske løsninger i 1979. Der må åbenbart være en samhörighed. Det ville være ønskeligt, om vi fra socialdemokratiet og regeringen kunne få en lige så klar tale: om de er enige med hr. Ninn-Hansen i, at man skal gribe ind i god tid ved de kommende overenskomstforhandlinger.

Må jeg med det samme også til hr. Ninn-Hansen sige, at spørgsmålet om udløbsdatoer for overenskomster er, som jeg allerede sagde i første omgang, et spørgsmål om fælles grundlag for overenskomsterne. Det er klart, at på de områder, hvor der er enslydende overenskomster, og hvor det er samme problemkom-

pleks, man behandler, kunne man eventuelt have samme udløbsdato. Men at tro, at man kan have samme udløbsdato for de mange tusind forskellige overenskomster, vi har, er urimeligt. Det er ikke muligt. Det er kun muligt, hvis man alene vil gennemføre politiske løsninger, som ser helt bort fra de forskellige problemer, der er på arbejdsmarkedet. Så kan man eventuelt have det. Ellers kan man ikke have ensartede udløbsdatoer.

Jeg tror, der i hele denne debat er tre ting, man skal holde fast ved. For det første, at i de to konflikter, man bruger som begrundelse for indgreb, er det regeringen, der er arbejdsgiverparten. Det er finansministeren, som er den egentlig ansvarlige bag disse forhandlinger, selv om det i det ene tilfælde er Grønlandsministeren, som fører forhandlingerne. Det er altså regeringen, der er den ene part i disse forhandlinger. Det andet er, at det er den samme regering, der foreslår indgreb. For det tredje er det regeringen, der har indflydelse på forligsmanden. Det er de tre ting, man skal holde fast ved, hvis man skal forstå, hvad det i virkeligheden er, der er sket her.

Må jeg sige om konflikten i Grønland, at det under udvalgsbehandlingen er blevet slået fast, at det er rigtigt, når man taler om, at lønnen, når man er udstationeret som overenskomstansat i Grønland, er mindre end den løn, man har i Danmark. Det er rigtigt, at man har et genetillæg, når man er i Grønland, men det er normalt, at man har noget sådant. Derfor er det altså helt normalt og rimeligt, at man siger, man må have samme løn, som man har for det samme arbejde i Danmark.

Det er også slået fast, at disse telegrafister, som gik i strejke, tilbød at suspendere strejken, når det var livsnødvendigt at gennemføre trafikken. Men det er lige så rigtigt, at regeringen afslog dette. Det afslog man, fordi – hvis man skulle sige det på det almindelige sprog, som vi fører i arbejderklassen – man ville have mulighed for at lade tjenestemændene udføre skruebrækkerarbejde. Det var grunden til, at regeringen afslog, at man dispenserede i disse tilfælde.

Det næste, jeg vil sige om sagen i Grønland, er til vore grønlandske venner. Nu skal vi jo ikke glemme, at ordet solidaritet kan misbruges på mange måder. Jeg forstår da godt, at man er harm over, at der er en løn på 15 kr. 30 øre til de grønlandske arbejdere, mens danskere, der er udstationeret, har 50 eller 60 kr. i timen.

[Jørgen Jensen.]

Men man skal bare forstå, at problemet løses ikke ved, at man hjælper dem, der herhjemme vil forhindre arbejderklassen i at få rimelige lønforbedringer. Det hjælper ikke dem, der ligger i bunden. Solidaritet betyder, at man er med til at hjælpe dem, der er svagest stillet. Det betyder ikke, at man skal holde sig tilbage i sine lønkrav. Det er også den lære, som danske arbejdere har måttet drage herhjemme af talen om solidaritet. Det er misforstået, og derfor er det også misforstået, at man tror, det hjælper den grønlandske arbejder, at man her forhindrer radiotelegrafisterne i at få en rimelig og retfærdig lønindrømmelse.

Jeg nævnte de tre ting, man skulle holde fast ved, og det var med henblik på færgekonflikten. Der var ingen grund til noget indgreb i dag. Man var enige på Jydsk Færgefart om, hvordan overenskomsterne skulle se ud. Man var enige på en lang række af de andre færggeområder om, hvordan overenskomsterne skulle se ud.

Når man bruger Bornholmstrafikken, skal vi huske følgende: her var man også enige mellem forhandlingsparterne. Det er rigtigt, at man havde forligsinstitutionen inde i billedet. Det er rigtigt, at man her måtte gå på kompromis. Der blev i arbejdsmarkedsudvalget forelagt et dokument. Desværre er det sådan, at teknikken er så vanskelig, så ikke alle har kunnet få det. Men jeg kan huske, hvad der står i dette dokument. I det dokument står der til forligsmanden fra de to forhandlingsparter for det første, hvad man er enige om, og dernæst står der, hvad sømændene krævede. Og sømændene krævede bl. a. at få slået fast, at de 29 kr. også gjaldt for ungarbejdere inden for Sømændenes Forbund. Nu er det sagt både i arbejdsmarkedsudvalget og her fra talerstolen, at det er regeringen indforstået med at de skal have, og socialdemokratiet synes, det er uhyrligt, at de ikke skal have det. Ja men det er regeringen, der er arbejdsgiverparten! Og dermed kan man ikke sige, det er forligsmanden eller nogen andre, der er skyld i dette. Det er arbejdsgiverparten, der spiller dobbeltspil, både over for sømændene og over for folkettinget. Hvis arbejdsgiverparten virkelig mente, at sømændene, som var over 18 år, også skulle garanteres de 29 kr., hvorfor i Herrens navn har man så ikke sagt det til forligsmanden? Det havde man jo haft mulighed for, og så havde der ikke været nogen konflikt.

Der kan være to årsager, og der kan være to

parter, der er interesseret i dette. Arbejdsgiverforeningen kan være interesseret i af hensyn til de andre færgekonflikter at forhindre en løsning på Bornholmsområdet. Derfor kan den have hvisket forligsmanden i øret, at han skal tage en tilføjelse med i det mæglingsforslag, der blev fremsat på Bornholmsområdet. Det er muligt, det er Arbejdsgiverforeningen. Det er også muligt, det er ministeren, der har gjort det. For man har også brug for i regeringen at få en undskyldning for at gribe ind. Jeg kan ikke dokumentere, hvem af dem der er ansvarlig, men det er en af de to parter, der er ansvarlig. Derfor nævnte jeg den tredje ting, at det er regeringen, der har indflydelse på forligsmanden. Uanset om det er Arbejdsgiverforeningen eller ministeren, der er den ansvarlige for det, der er sket, har begge parter adgang til forligsmanden. Det er misbrug af forligsmandsloven, og det er som sagt at spille både folkettinget og befolkningen på næsen at lave et sådant nummer. Der havde ikke været grund til at gribe ind, hvis der ikke var nogen, der havde ønsket at manipulere på en sådan måde, at det så ud, som om det var sømændene, der ikke ville gå på kompromis på Bornholmsområdet. Det ville de, det havde de gjort, men man ønskede en konflikt for at hjælpe Arbejdsgiverforeningen og Dansk Rederiforening med at få de andre konflikter sluttet. Derfor må jeg sige, at vi har ikke ændret stilling; vi stemmer imod dette indgreb både af principielle grunde, og fordi der har fundet manipulationer sted, som vi også senere må vende tilbage til.

Det er klart, at vi kan stemme for det dagsordensforslag, som er fremsat, og dermed vil vi indstille lovforslagene til forkastelse.

Bolvig (RV):

Debatten under første behandling og de voldsomme udfald mod regeringspartiet fra forskellig faglig side har forhåbentlig vist socialdemokratiet, at man ikke i længden kan ride på to heste. Den yderste venstrefløj har jo ret, når den fremhæver, at indgreb i de efter min mening skadelige arbejdskampe meget let danner præcedens.

Om halvandet år vil regering og folketing næsten helt sikkert som led i en indkomstpolitik komme til at fastsætte nogle rammer, inden for hvilke arbejdsmarkedets parter må forhandle, og hvis de ikke levers op til et sådant pålæg, må vi ad lovgivningens vej sikre, at det sker. Vi kan lige så godt erkende tingenes

[Bolvig.]

tilstand og indstille os på at skabe de bedste og mest egnede betingelser for en styring af lønpolitikken.

Som jeg sagde under førstebehandlingen, er en folkevalgt forsamling langt bedre egnet til at skabe en retfærdig social fordelingspolitik end de magtfulde interesseorganisationer. Den frie forhandlingsret har jo ikke været i stand til at løse de mange urimeligheder og sociale skævheder, vi kan finde rundt omkring i vort samfund.

De grupper af borgere, og det er mange, som ikke har magtfulde organisationer som talsmænd, bliver tabere i denne alles kamp mod alle, hvorfor vi i dette ting har en forpligtelse til at sikre, at de forskellige pressionsgrupper ikke tilkæmper sig goder og fordele på helhedens bekostning. Det radikale venstre er glad for, at et stort flertal i tinget, og jeg er helt overbevist om også i befolkningen, står bag regeringens forslag, og vi kan anbefale dem til vedtagelse.

Honoré (KrF):

Kristeligt folkeparti indstiller regeringens to lovforslag til vedtagelse uændret. Vi ved godt, at begge forslag rummer en række problemer, og jeg vil personlig nævne, at vi efter min mening nok bliver nødt til at nyvurdere lønpolitikken for dem, vi sender til Grønland. Hvis vi nemlig ikke kan tilbyde dem ordentlige lønninger, risikerer vi, at Grønland i fremtiden kommer til at mangle folk til en række job, der er nødvendige i et moderne samfund.

Da vi i kristeligt folkeparti går ind for samtidighed i overenskomstforhandlingerne, kan vi tilslutte os betækningsbidraget fra fremskridtspartiet, venstre, de konservative og det radikale venstre om, at man skal sigte imod samme udløbsdato for de kollektive overenskomster i fremtiden. Jeg gør opmærksom på, at der er sket en formuleringsfejl i dette betækningsbidrag. Vi tror, at en sådan ordning er en rationel ordning, og at den kan få en positiv betydning for en kommende indkomstpølitik.

H Christensen (DR):

Socialdemokratiet, fremskridtspartiet og en række andre partier har forsikret under hele denne sags behandling, hvor højt de påskønner og i og for sig holder principperne om arbejdsmarkedets parter fri forhandlings- og aftaleret, men når vi så kommer ud i realiteternes

barske verden, er standpunktet bare det stik modsatte, og det er jo beklageligt. Og som en af disse ordførere sagde: det er egentlig for galt, at folkettinget skal have overenskomster til afgørelse. Man synes åbenbart ikke at fatte, at jo oftere man griber ind, jo stærkere bliver behovet, det såkaldte behov, fordi der opstår en politisk spekulation så fra arbejdsgiverside og så fra lønmodtagerside i retning af, at folkettinget og regeringen kommer nok og redder kastanierne ud af ilden. Derved får vi de tilbagevendende og hyppigere og hyppigere indgreb med det resultat, at det bliver staten, der ultimativt fastsætter lønninger, priser, avancer og erhvervslivets og arbejdsmarkedets forhold i dette land. Det er det perspektiv, der ligger.

Dertil kommer den indkomstpølitiske skævhed, som jeg påpegede i mit første indlæg, i retning af at man overhovedet ikke griber ind på et så vigtigt område som de arbejdsfrie gevinster på jord, og det skaber også uro og utilfredshed.

Der er altså en ond cirkel i gang. Den eneste måde, man kan bryde denne onde cirkel på, er ved at lade være med at lave den slags ting, som et flertal i folkettinget just står i begreb med at gøre; så kan vi få brudt denne onde cirkel.

Det er nemlig en kendsgerning – og jeg henviser til retsforbundets medlem af arbejdsmarkedsudvalgets mindretalsbetænkning – at der ikke under udvalgsarbejdet hverken gennem ministrenes svar eller på anden måde er kommet nogen som helst dokumentation for eller nogen som helst sandsynliggørelse af nødvendigheden af dette indgreb. Tværtimod er der kommet meget stærke argumenter frem både fra FTF og også fra andre organisationer end sømandsforbundet gennem deputationer og henvendelser til udvalget, der på ganske overbevisende måde påviser, at dette indgreb er aldeles unødvendigt, hvis det, det drejer sig om, er blot at sikre livsvigtige samfundsfunktioner, forsyninger af fødevarer, transport af konsumvarer og landbrugsprodukter osv. Hverken på Grønland eller i de danske øsamfund har der været nogen trusler mod sådanne livsvigtige funktioner, og det er klart dokumenteret og ikke modsagt på noget tidspunkt.

På den baggrund må vi fastholde vores stilling, og det vil sige, at vi, idet vi henholder os til, hvad vi sagde under første behandling, og det, der står i udvalgsbetænkningen fra vores side, må anbefale at forkaste de to lovforslag, der

[Ib Christensen.]

nu er tilbage, fra regeringens side, ligesom vi i konsekvens af vores holdning kan anbefale det af SF stillede dagsordensforslag.

Kurt Hansen (VS):

Som vi allerede gjorde det meget klart ved første behandling, vil VS gå imod disse to lovforslag, som er til anden behandling her. Vi har lige fra første gang, man er begyndt at føre indkomstpoltik i dette land, nemlig i 1967, været konsekvent modstandere af den form for statslig styring af arbejderlønningerne og forsøg på at underlægge hele arbejdsmarkedet nogle restriktioner fra statens side, og også denne gang vil vi naturligvis vende os meget skarpt imod det.

Indgrebene er slet og ret et tydeligt bevis på, hvordan statsmagten og folkettinget til enhver tid er parat til at imødekomme arbejdsgivernes interesser; når de bare knipser med fingrene, skal folkettinget nok være der med den socialdemokratiske regering. Nu har man igenem de sidste 2-3 år simpelt hen gennemført omkring 10 kriseforlig, der skærer dybere og dybere hver eneste gang, og det har været arbejderklassen, der simpelt hen har måttet lægge ryg til hver eneste gang, som det naturligvis også er tilfældet denne gang.

Lad os prøve at se, hvad det er, der er det konkrete indhold i den her aktion - ja, jeg tillader mig at kalde det en aktion - der bliver ført frem fra socialdemokratiet og fra alle de øvrige borgerlige partier, og hvor fremskridtspartiet også er med helt på linje med dem, der har foreslået indgrebet.

Der har på flere færgeruter været en klar enighed imellem sømandsforbundet og de enkelte redere, men der er gået politisk spekulation i det på den måde, at Arbejdsgiverforeningen simpelt hen ikke ville tillade, at man kørte overenskomstforhandlinger på den måde, man altid har gjort det. Der er gået politisk spekulation i det på den måde, at det skulle centraliseres, det skulle ikke lykkes at opnå forhandlingsresultater, som var afhængige af de arbejdsforhold, man i øvrigt havde. Det var tilfældet, og det er realiteten i det. Man skal have styring på det. Det skal lægges som en forlængelse af den indkomstpoltik, man i øvrigt er interesseret i at køre igennem herindefra, hverken mere eller mindre. Det er ikke bare Bornholmsruten, man var enig om, der er også mange andre ruter, som man var enig om, hvis

man kunne få garanteret de 29 kr., som var indbygget i det mæglingforslag, som man op-højede til lov for nogle måneder siden. Men sagen er jo den, at man ikke har garanti for, at man kan få mere end mellem 16 og 18 kr. for de ungarbedjere, der vel at mærke er over 18 år, ikke bare ungarbedjere, som man i øvrigt definerer dem, men ungarbedjere over 18 år. Det kunne man ikke give garantier for fra Arbejdsgiverforeningen, og man ville ikke give garantierne fra regeringens side, for det er jo sådan, at regeringen også har haft mulighed for at give disse garantier, hvis den bare ville, og på den måde kunne den have sikret, at bornholmerbåden var gået planmæssigt i aften kl. 23. Men regeringen ønskede simpelt hen ikke at få denne rute i gang kl. 23 i aften. Sagen var den, at man ønskede en politisk spekulation i en konflikt, hverken mere eller mindre.

Den måde, dagspressen har behandlet sømændene på, er jo også ganske karakteristisk. Man har forsøgt at køre en massiv hetz på, at de små øsamfund var afskåret, og man kunne bringe det ene og det andet og det syvende i fare, fordi sømændene optrådte på den helt uanstændige måde, som tilfældet var.

Jeg fik en oplysning i arbejdsmarkedsudvalget i dag, der gik på, at på den forbindelse, der var opretholdt til Ærø, havde der været en belægningsprocent på 71, siger og skriver 71, i hele den periode. Det siger vistnok noget om hutheden og demagogien i den hetz, der har været kørt fra socialdemokratiet, de borgerlige partier og pressen i det hele taget.

Jeg skal ikke sige så forfærdelig meget om telegrafisterne på Grønland, blot henvise til det, som hr. Tyroll sagde på VS' vegne under første behandling, og så tilføje, at det er karakteristisk, at man begynder med i lovforslaget at sige, at vi skal have en uvildig opmand, en uvildig opmand, som skal sætte sig hen og være mægler dels imellem overgriberne, altså her folkettinget, de, der griber ind, og så dem, der bliver grebet ind til fordel for, nemlig statsmagten, og så har man til sidst tredjeparten, det er dem, der bliver grebet ind imod. Så skulle man forestille sig, at der kunne være en uvildig instans, der delte sol og vind lige imellem disse instanser. Det tror jeg nok enhver kan se er skudt gennem hovedet.

Må jeg sige i forbindelse med det forslag om motiveret dagsorden, som er fremsat af SF, at det vil vi gå ind for. Det undrer os blot en lille smule, da SF jo altid er meget interesseret i

[Kurt Hansen.]

udadtil i hvert fald at tage fælles initiativer, at de tre venstrefløjspartier ikke havde gennemdiskuteret et eventuelt fællesinitiativ, som der så kunne have været lidt større vægt og kraft bagved. Det havde jeg syntes var en god idé. Det er blot en idé til brug på et eventuelt senere tidspunkt, når vi skal diskutere overenskomstindgreb eller lignende rævestreger.

Og så blot til allersidst omkring selve indholdet i forslaget om motiveret dagsorden. Der står, at det er en fuldt legal interessekonflikt osv. Blot for ikke at fremstå som værende meget legalistiske skal vi meddele, at det er af underordnet betydning for os, om der er tale om en legal eller en ulegal interessekonflikt. Det, der er spørgsmålet, er, om arbejderklassen skal bøje nakken for statsmagtens indkomspolitik, eller om man skal forsøge at sætte sig op imod den. Det er spørgsmålet, ikke om den er legal eller ulegal, for det er nogle borgerlige normer, vi så kommer til at diskutere. Det er at afspore debatten.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Den foreslåede dagsorden kan vi selvfølgelig ikke stemme for.

Så vil jeg gerne sige tak til hr. Honoré, fordi han tilsluttede sig den udtalelse, der er fremsat af 4 partier. Det er således 5 partier – og de udgør en væsentlig del af folketinget – der opfordrer arbejdsmarkedets parter til at få klaret dette spørgsmål i god tid inden den 1. marts 1979 og sikre, at man får forberedt indkomspolitikken og sørget for, at overenskomsterne får fælles udløbstidspunkt.

Jeg takker også hr. Honoré, fordi han gjorde opmærksom på, at der mangler nogle ord i betænkningen. Det må jo ske lidt hurtigt sådan en dag, og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det, der skal stå om partiernes stilling, er følgende:

»... partierne mener, at dette spørgsmål efter forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter vil kunne afklares i forbindelse med gennemførelsen af den indkomstpolitiske løsning, der må tilvejebringes inden udløbet for de store overenskomstområder den 1. marts 1979«.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Der er fra et par sider under debatten her ved anden behandling blevet berørt spørgsmålet

om ikke-hjemmehørendes lønudbetaling, hvorledes det forholder sig med lønstørrelsen, der udbetales til de ikke-hjemmehørende beskæftiget i Grønland set i forhold til de samme grupper beskæftiget her i Danmark. Hr. Jørgen Jensen slog jo fast med syvtommersøm, at nu er det blevet bevist, at lønnen i Grønland er meget mindre end lønnen, der udbetales i Danmark, og at tjenestemændene nærmest var skruetrækere.

Det er jo den specielle sprogbrug, vi er vænnet til her i salen, og som vi ikke overraskes over, når den kommer fra hr. Jørgen Jensens side. Men jeg vil gerne sige, at ved den løn, der udbetales i Grønland, har det alle dage været således, at man har taget hensyn til den såkaldte Grønlandspræmie, og det må bero på et ukendskab fra hr. Jørgen Jensens side til arbejdsmarkedets forhold i Grønland, når han fremturer på den måde, han gør. For sandheden er, at hvis vi ser på, hvad der bliver tilbage af lønnen, når man i Grønland har taget hensyn til Grønlandspræmien og har taget hensyn til, at der er en gennemsnitlig beskatning i Grønland på 16,6-16,7 pct., så er det egentlige kronebeløb, man har til rådighed i Grønland, et sted imellem 30 og 50 pct. større for de grupper, vi her taler om. Det er kendsgerningerne, som vi er nødsaget til at tage i agt, når vi diskuterer disse ting.

Jeg synes også, det er rimeligt at få understreget endnu en gang, at de lønkrav, vi blev stillet over for, og som der ikke er rokket én eneste millimeter ved, var lønkrav, der omsat i procenter beløb sig til 29-31. Det er det, der har gjort, at vi har haft svært ved ligesom at nærme os til hinanden.

Endelig synes jeg, at hele denne debat fra de menneskers side, fra de ordføreres side, der har bevæget sig ind på den grønlandske problematik, ligesom afspejler en manglende forståelse for de to indlæg, man fik fra de grønlandske medlemmers side, der var en analyse af det grønlandske samfunds arbejdsmarkedsmæssige problemer. Dem skulle man have lyttet noget mere til, for så ville man nemlig have opdaget, at det grønlandske arbejdsmarked er et arbejdsmarked, der er særdeles sammensat i sin problematik.

Endelig kunne man også have ulejliget sig med at lægge en smule mærke til, hvad Grønlands landsråds forretningsudvalgs enstemmigt – ganske enstemmigt – har henstillet til ministeren for Grønland, til mig, at foretage sig i

[Ministeren for Grønland.]

denne sag, nemlig at skaffe udvej for, at den løbende konflikt blev bragt til en afslutning.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Det er en forbløffende vifte af argumenter, der er blevet bragt frem under denne debat fra såvel dem, der kan tilslutte sig regeringens lovforslag, som dem, der har ment at måtte gå imod det. På den ene side ligger hr. Bolvig, som støtter forslaget, med en fuldkommen urimelig nedvurdering af den betydning, frie overenskomstforhandlinger har haft, har og fortsat vil have i dette land for vort arbejdsmarked, for vort erhvervsliv og for vort samfund. På den anden side ligger hr. Jørgen Jensen blandt modstanderne og benytter denne lejlighed til uden årsag, til i en situation, hvor han har mæglingsforslaget foran sig, til i en situation, hvor han har finansministerens svar foran sig, ikke desto mindre at beklikke de offentlige forhandlers hæderlighed og at beklikke forligsinstitutionens neutralitet.

Jeg skal ikke gå videre ind på disse mange vidt forskellige motiver til at sige ja eller nej. Jeg skal udtrykke min glæde over, at et meget markant flertal i dette ting ønsker uden ændringsforslag, uden forandringer, at godtage regeringens forslag. Det er vi glade for, fordi regeringens forslag er et forsøg på at løse en nødvendig transportsituation, en samfundsmæssig situation, på en sådan måde, at vi så lidt som muligt blander os i overenskomstforholdene, at vi undlader at gå ind og ændre på overenskomsttidspunkter og andet, som vi mener er stridsspørgsmål mellem parterne, men nøjes med nøje at sikre, at befolkningen, at samfundet kan få sin transport i gang igen.

Også af den grund skal jeg sige, at da det er det, vi har haft til hensigt, og da det er det, der er baggrunden for vort lovforslag, så vil hr. Ole Henriksen kunne forstå, at vi ikke er i stand til at acceptere hans dagsordensforslag, der er selvmodsige i den forstand, at hvis vi sagde ja til det, kunne vi godt ophøre med drøftelserne om det lovforslag, vi behandler. Jeg er helt sikker på, at det er hr. Ole Henriksens mening. Jeg skal ikke vurdere, om det er over-snedigt af den grund; det må hr. Ole Henriksen selv vurdere. Men svaret på det er et nej.

Kaj Poulsen (S):

Jeg kan også meddele på socialdemokratiets vegne, at vi på grund af den selvmodsige,

der er i dette dagsordensforslag, selvsagt ikke kan stemme for det.

Det, der bringer mig herop, er måden, hr. Jørgen Jensen argumenterer på. Hr. Jørgen Jensen henviser til et papir af den 8. august fra forligsinstitutionen, hvori hr. Jørgen Jensen siger står, at man skal have gennemført en poseopfyldning i mæglingsforslaget til 29 kr. i timen.

Må jeg ikke gøre hr. Jørgen Jensen opmærksom på, at i dette papir står der, at man er enig om, at man er uenig på dette område. Og hvad har forligsmanden så andet at gøre end prøve at forlige på området og sætte et mæglingsforslag op på den neutrale måde, som forligsmanden skal gøre? Det er der overhovedet intet forkert i, og jeg synes, at det er forkert på den måde at begynde at tale om manipulation osv. osv. fra regeringens side.

Må jeg til slut sige, at jeg synes, at hr. Kurt Hansen skulle have læst lidt bedre på lektien. Når hr. Kurt Hansen taler om, at Arbejdsgiverforeningen ikke vil poseopfyldning, så er der overhovedet ikke i de lovforslag, vi behandler her, tale om en sådan poseopfyldning fra arbejdsgiverens side, fordi den slags søfolk, som poseopfyldningen vil indvirke på, overhovedet ikke er ansat på området, hvor arbejdsgiverne har overenskomsten.

Dernæst går hr. Kurt Hansen ind i en meget filosofisk forklaring om, at et paritetisk sammensat nævn ikke er paritetisk i den betydning, som ligger i lovforslaget. Her må hr. Kurt Hansen jo være opmærksom på, at det ikke er statsmagten, der sidder på den ene side i et paritetisk nævn, men Arbejdsgiverforeningen. Det område, hvor statsmagten er inde i lovforslaget, er jo dér, hvor der har været et mæglingsforslag, og dér omtaler man overhovedet ikke det paritetiske nævn.

Jens Peter Jensen (V):

Venstre kan naturligvis ikke stemme for det af hr. Ole Henriksen stillede dagsordensforslag

Så har jeg en kort bemærkning til hr. Kurt Hansen, der vil gøre et nummer ud af, at belægningsprocenten på færgen Marstal-Rudkøbing kun havde været 71, og det skulle nærmest beskrive, at der ingen problemer har været. Men hr. Kurt Hansen læser statistik, som en vis mand læser en viis bog, for de 71 pct. fortæller jo ikke, at der ikke har været nogen problemer. De fortæller ikke, hvordan forholdet

[Jens Peter Jensen.]

er imellem persontransporterne på samme tid sidste år og i år. De indicerer vel nærmere, at der har været et meget betydeligt fald i persontransporterne til og fra Ærø, og det er bl. a. det, som har givet befolkningen betydelige problemer.

Jørgen Jensen (DKP):

Det er muligt, at man ikke kan lide argumentationen, men må jeg sige til Grønlandsministeren, at jeg nævnte udtrykkeligt, at jeg tog hensyn til det genetillæg. Jeg mener heller ikke, at det er for meget, når man er udstationeret i Grønland, at man har genetillæg, både direkte og indirekte igennem skattelettelser, og i hvert fald er det ikke noget, man kan bruge. Det er også en kendsgerning, at de tal, jeg nævnte, var dem, som radiotelegrafisterne har sendt skriftligt, og som de mundtligt har redegjort for over for arbejdsmarkedsudvalget. Samtidig redegjorde de jo også for helt andre ting, nemlig den prispolitik, som er i Grønland, og som gør det dyrt at bo deroppe, og at det derfor var rimeligt, de fik det.

Så må jeg sige, at jeg erkender, at de lønproblemer, der er i Grønland, er særdeles sammensatte. Jeg nævnte før, at jeg også følte det urimeligt, at de hjemmehørende kun havde 15 kr. 30 øre i timen inden for visse områder. Men netop derfor sagde jeg også, at det var nødvendigt, at man erkendte, at løn aldrig er retfærdigt eller videnskabeligt beregnet, men alene afspejler den styrke, som lønmodtagerne har, når de skal forhandle løn. Derfor sagde jeg til vore grønlandske venner, at forudsætningen for, at de kan løse deres problemer, er, at de står sammen med den danske arbejderklasse, og indkomspolitikken, som er blevet brugt mod danske arbejdere, har været til skade for arbejderklassen hernede og vil også være det for den grønlandske arbejder.

Når jeg talte om skruibrækkere, sagde jeg, at det er det, vi normalt benævner det, når andre udfører det arbejde, som er strejkeramt. Jeg vil da godt spørge, om det er sådan, at tjenestemændene i Grønland udfører overarbejde i den nuværende situation, hvor der er konflikt i Grønland, og i hvilket omfang der er overarbejde i Grønland.

Må jeg så sige om den lille polemik med hr. Kaj Poulsen, at jeg sagde udtrykkeligt før, at der i det dokument stod, hvad man var enig om, og samtidig var nævnt et krav fra sømæn-

dene. Jeg bestrider altså ikke, at parterne eventuelt har været uenige om det krav. Jeg sagde samtidig, at arbejdsgiverparten er regeringen, og regeringen kunne have løst den uenighed, inden forligsmændene fik det, hvis den ville have gjort det. I henhold til den overenskomst, som man nu påtvinger søfolkene, er betalingen for en sømand over 18 år altså ikke 29 kr., men omkring 17 kr. Så er det muligt, at overenskomstnævnet kan finde ud af, at de måske skal have mere end de 17 kr., men det er ikke det afgørende her. Det afgørende er, om arbejdsgiverparten, som er regeringen, og hvor socialdemokratiet er medansvarligt, accepterer, at det er rimeligt, at man påtvinger sømændene en sådan løn. Det var det, jeg sagde var manipulation, for arbejdsgiverparten kan ikke undrage sig sit ansvar for at sige, hvad den vil have i den overenskomst. Det er nemlig ikke overenskomstnævnet, men arbejdsgiverparten, der skal tage stilling til det.

Kurt Hansen (VS):

Det er ganske kort til hr. Kaj Poulsen. Det, jeg sagde om Bornholmsruten, var, at man havde haft klare muligheder fra såvel Arbejdsgiverforeningens som fra regeringens side for at gå ind på at give sømændene, ungarbejderne over de 18 år på ruten dér, de 29 kr. Og så kan det ikke nytte noget, at man prøver på fra hr. Kaj Poulsens side at følge den samme model, som vores arbejdsminister altid gør, nemlig at snakke rundt om ethvert hjørne, man kan komme til at snakke rundt om. Lad være med det. Lad os snakke om, hvad der er realitetsindholdet i det. Alt det andet fører ingen vegne til.

Med hensyn til det paritetisk sammensatte navn i forbindelse med konflikten i Grønland med radiotelegrafisterne står det klart og tydeligt i bemærkningerne til lovforslaget, at der skal nedsættes et af parterne sammensat paritetisk navn. Dér nævnte jeg blot, at statsmagten både er arbejdsgiver og den, der griber ind, så den går altså heller ikke med at smyge sig udenom dér og bare formulere det generelt, som om jeg skulle have sagt det her i forbindelse med sømandskonflikten.

Så nævnte hr. Jens Peter Jensen, at jeg læste statistik, som en vis herre læste en viis bog. Ja men den viise bog kan altså læses på mange måder. Nogle udlægger den på en måde, så de får røverhistorier ud af den. Andre bruger den, når de beder bordbøn. Altså det er også et

[Kurt Hansen.]

bevis for, at den kan bruges, som man ønsker at bruge den. Jeg tager de 71 pct. som et udtryk for, at den hetz, der har været kørt mod sømændene, om at de ville afskrive de mindre øer i det sydfynske øhav, er en borgerlig, demagogisk hetz, hverken mere eller mindre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster mellem ministeriet for Grønland og Radiotelegrafistforeningen af 1917.

Lovforslagets §§ 1-6 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om forlængelse af visse kollektive overenskomster på søfartsområdet.

Forslag om motiveret dagsorden af Ole Henriksen (se foran)
forkastedes med 146 stemmer mod 25; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Lovforslagets §§ 1-7 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag, torsdag den 25. august, kl. 22.40 med følgende dagsorden:

1) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster mellem ministeriet for Grønland og Radiotelegrafistforeningen af 1917.

2) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af visse kollektive overenskomster på søfartsområdet.

Mødet hævet kl. 22.31.
